

YK-422005

Seat No. _____

B. A. (Sem-II) Examination

June - 2024

BA23MJ2GJ1 : Padhya -

Aaj Andhar Khushbo Bharyo Lagto

(Edited by - Vinod Joshi)

Time : 2 Hours]

[Total Marks : 50

1 પ્રલલાદ પારેખના જીવનનો ટૂંકમાં પરિચય આપી તેમના સાહિત્ય સર્જનનો વિગતે પરિચય કરાવો. 10

અથવા

1 અનુગાંધીયુગની કવિતાનાં પ્રમુખ લક્ષણો જણાવી તે યુગના કોઈ પણ પાંચ કવિનાં નામ આપો. 10

2 'આજ અંધાર ખુશબો ભર્યો લાગતો' સંગ્રહનાં ગીતકાવ્યો વિશે વિગતે જણાવો. 10

અથવા

2 'આજ અંધાર ખુશબો ભર્યો લાગતો' સંગ્રહનાં કાવ્યોના વિષય વિશે વિગતે ચર્ચા કરો. 10

3 ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે બે) 10

- (1) 'અમે અંધારું શણગાર્યું' કાવ્યનો આસ્વાદ
- (2) 'આજ અંધાર ખુશબો ભર્યો લાગતો'નાં પ્રકૃતિ કાવ્યો
- (3) 'આપણે ભરોસે' કાવ્યનું રસદર્શન
- (4) 'આજ અંધાર ખુશબો ભર્યો લાગતો'નાં સોનેટ કાવ્યો

4 ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે બે) 10

- (1) 'આજ અંધાર ખુશબો ભર્યો લાગતો'ની ભાષા-કાવ્યબાની
- (2) 'બારી બહાર' કાવ્યનું રસદર્શન
- (3) 'વિદાય' કાવ્યનું હાર્દ
- (4) 'અવધૂત' કાવ્યમાં જીવનદર્શન

5 યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો :

10

- (1) 'આજ અંધાર ખુશબો ભર્યો લાગતો' કાવ્યસંગ્રહનું સંપાદન _____ એ કર્યું છે.
(અ) સુરેશ જોશી (બ) અનિલ જોશી
(ક) વિનોદ જોશી (ડ) રમણ જોશી
- (2) 'આજ અંધાર ખુશબો ભર્યો લાગતો' કાવ્યસંગ્રહની પ્રથમ આવૃત્તિ ઈ.સ. _____ માં પ્રકાશિત થઈ.
(અ) 2002 (બ) 2009
(ક) 2011 (ડ) 2016
- (3) પ્રહલાદ પારેખનો પહેલો કાવ્યસંગ્રહ 'બારી બહાર' ઈ.સ. _____ માં પ્રગટ થયો.
(અ) 1945 (બ) 1940
(ક) 1939 (ડ) 1959
- (4) અનુગાંધીયુગની સૌંદર્યાભિમુખ ધારાની પ્રથમ હરોળના કવિઓમાં _____ નું નામ મોખરાનું છે.
(અ) રાજેન્દ્ર શાહ (બ) હરિન્દ્ર દવે
(ક) વેણીભાઈ પુરોહિત (ડ) હસમુખ પાઠક
- (5) 'આજ અંધાર ખુશબો ભર્યો લાગતો' - આ પંક્તિ _____ કાવ્યની છે.
(અ) અમે અંધારું શણગાર્યું (બ) સૂર્યોદય
(ક) આજ (ડ) બારી બહાર
- (6) કવિ પ્રહલાદ પારેખની કવિતા _____ પ્રકારની છે.
(અ) ચિંતનશીલ (બ) સૌંદર્યશીલ
(ક) મનનશીલ (ડ) ઊર્મિશીલ
- (7) 'વર્ષોની બંધ બારીને આજ જ્યારે ઉઘાડતો' પંક્તિ _____ કાવ્યની છે.
(અ) બનાવટી ફૂલોને (બ) આજ
(ક) બારી બહાર (ડ) અવધૂત
- (8) વિદાય _____ પ્રકારની રચના છે.
(અ) સોનેટ (બ) ખંડકાવ્ય
(ક) અછાંદસ (ડ) ગઝલ
- (9) 'છેલ્લી પૂજા' _____ પ્રકારનું કાવ્ય છે.
(અ) લઘુકાવ્ય (બ) ખંડકાવ્ય
(ક) સોનેટ (ડ) ગઝલ
- (10) 'ધેરૈયા' કાવ્ય _____ છંદમાં રચાયેલ છે.
(અ) પૃથ્વી (બ) શિખરિણી
(ક) માલિની (ડ) વસંતતિલકા

YL-422006

Seat No. _____

B. A. (Sem. II) Examination

June - 2024

BA23MJ2GJ2 : Gujarati - Mithyabhiman - Dalpatram

Time : 2 Hours]

[Total Marks : 50

સુચના :

- (1) દરેક પ્રશ્નના ગુણ સરખા છે.
- (2) બધા પ્રશ્નો કરજિયાત છે.

- 1 દલપતરામના જીવન અને સાહિત્ય સર્જનનો પરિચય કરાવો. 10
અથવા
- 1 સુધારક્યુગની નાટ્ય પ્રવૃત્તિનો સંક્ષિપ્તમાં પરિચય કરાવો. 10
- 2 'મિથ્યાભિમાન' નાટકનું સમગ્રલક્ષી મૂલ્યાંકન કરો. 10
અથવા
- 2 'મિથ્યાભિમાન' નાટકને કેન્દ્રમાં રાખી નાટ્યકાર દલપતરામની સિદ્ધિ-મર્યાદાની ચર્ચા કરો. 10
- 3 ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે બે) 10
(1) 'મિથ્યાભિમાન' નાટકમાં હાસ્ય-કટાક્ષ
(2) 'મિથ્યાભિમાન' નાટકમાં સમાજ
(3) 'મિથ્યાભિમાન' નાટકમાં બોધનું તત્ત્વ
(4) 'મિથ્યાભિમાન' નાટકમાં અભિનયલક્ષમતા
- 4 ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે બે) 10
(1) જીવરામ ભટ્ટનું પાત્રચિત્રણ
(2) રંગલાનું પાત્રચિત્રણ
(3) 'મિથ્યાભિમાન' શીર્ષકની યથાર્થતા
(4) દેવબાઈનું પાત્રચિત્રણ

5 ખાલી જગ્યા પૂરો :

- (1) દલપતરામનો જન્મ ઈ.સ. _____ માં થયો હતો.
 (અ) 1820 (બ) 1966
 (ક) 1860
- (2) દલપતરામનો જન્મ _____ ગામમાં થયો હતો.
 (અ) અમદાવાદ (બ) વઢવાણ
 (ક) વડોદરા
- (3) દલપતરામને ગુજરાતીમાં કાવ્યસર્જક કરવાની પ્રેરણા _____ આપી હતી.
 (અ) રસેલ સાહેબે (બ) નર્મદે
 (ક) ફાર્બસ સાહેબે
- (4) 'મિથ્યાભિમાન' નાટક _____ અંકમાં વિભાજિત થયેલું છે.
 (અ) આઠ (બ) દશ
 (ક) પાંચ
- (5) 'મિથ્યાભિમાન' નાટકમાં રઘનાથ ભટ્ટની પત્નીનું નામ _____ છે.
 (અ) દેવબાઈ (બ) જમના
 (ક) ગંગા
- (6) કચ્છ-માંડવીના ઠક્કર ગોવિંદજી ધર્મશીની તરફથી ઈનામી સ્પર્ધામાં 'મિથ્યાભિમાન' નાટકને _____ રૂપિયાનું ઈનામ મળેલું.
 (અ) 201 (બ) 101
 (ક) 100
- (7) દલપતરામના પિતાનું નામ _____ છે.
 (અ) ડાહ્યાભાઈ (બ) પરસોત્તમભાઈ
 (ક) જયંતીભાઈ
- (8) ફાર્બસ સાહેબે કવિ દલપતરામને _____ નું બિરુદ આપ્યું.
 (અ) મહાકવિ (બ) કવિશ્વર
 (ક) બંસીબોલ
- (9) દલપતરામનું અવસાન ઈ.સ. _____ માં થયું હતું.
 (અ) 1822 (બ) 1860
 (ક) 1898
- (10) રાત્રે ભોજન કરવા બેસેલા જીવરામ ભટ્ટ _____ ને પાડી સમજી લાત મારે છે.
 (અ) સાળાને (બ) પત્નીને
 (ક) સાસુને

YM-422021

Seat No. _____

B. A. (Sem. II) Examination

June - 2024

BA23MN2GJ1 : Gadhya : Mithyabhiman - Dalpatram
(Minor Course)

Time : 2 Hours]

[Total Marks : 50

- 1 દલપતરામના જીવન અને સાહિત્યસર્જનનો પરિચય કરાવો. 10
- અથવા
- 1 સુધારકયુગની નાટ્યપ્રવૃત્તિનો સવિગત પરિચય કરાવો. 10
- 2 'મિથ્યાભિમાન' નાટકની કથા સંકલન સ્પષ્ટ કરો. 10
- અથવા
- 2 નાટ્યસ્વરૂપનાં લક્ષણોના આધારે 'મિથ્યાભિમાન' નાટકની સમીક્ષા કરો. 10
- 3 'મિથ્યાભિમાન' નાટકને ધ્યાનમાં રાખીને કોઈ પણ બે ટૂંકનોંધ લખો. 10
- (1) સંવાદની યથાર્થતા
- (3) અભિનયક્ષમતા
- (2) રસનિરૂપણ
- (4) પદનિરૂપણ
- 4 'મિથ્યાભિમાન' નાટકના આધારે નીચેના મુદ્દાઓ સ્પષ્ટ કરો. 10
- (1) શીર્ષકની યથાર્થતા
- (3) સમાજદર્શન
- (2) રચનાય ભટ્ટનું પાત્રનિરૂપણ
- (4) જીવરામ ભટ્ટનું પાત્રાલેખન

5 યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરીને ઉત્તર આપો :

10

(1) દલપતરામનું જન્મ વર્ષ જણાવો.

(અ) 1818 (બ) 1820

(ક) 1821 (ડ) 1833

(2) દલપતરામના પિતાનું નામ શું હતું?

(અ) ડાહ્યાભાઈ (બ) લાલજીભાઈ

(ક) લાલશંકર (ડ) રામાભાઈ

(3) દલપતરામ રચિત પ્રથમ અર્વાચીન કવિતા કઈ ?

(અ) ફારબસ વિરહ (બ) બાપાની પીપર

(ક) દાબે દલપતરામ (ડ) હુન્નરખાનની લડાઈ

(4) દલપતરામે _____ સામયિક ચલાવ્યું હતું.

(અ) ડાંડિયો (બ) બુદ્ધિપ્રકાશ

(ક) વસંત (ડ) ગુજરાતી શાળાપત્ર

(5) ઈ.સ. 1850 માં દલપતરામે _____ નિબંધ લખ્યો.

(અ) ભૂતનિબંધ (બ) બાળવિવાહ

(ક) વિધવા વિવાહ (ડ) રડવાકૂટવા વિશે

(6) 'મિથ્યાભિમાન' _____ વર્ષમાં પ્રગટ થયું હતું.

(અ) 1869 (બ) 1876

(ક) 1868 (ડ) 1870

(7) 'મિથ્યાભિમાન' નાટકમાં _____ અંકો છે?

(અ) 8 (બ) 6

(ક) 7 (ડ) 9

(8) જીવરામ ભટ્ટ _____ છે?

(અ) દિવ્યાંગ (બ) દુબળા

(ક) પાતળા (ડ) રતાંધળા

(9) રઘનાથ ભટ્ટની પત્નીનું નામ જણાવો.

(અ) કમળાબાઈ

(બ) દેવુબાઈ

(ક) મુન્નીબાઈ

(ડ) અનસૂયા

(10) નાટકના અંતે સમાપ્તિ જાહેરાત _____ કરે છે.

(અ) રંગલો

(બ) લેખક

(ક) સૂત્રધાર

(ડ) જીવરામ ભટ્ટ

YK-422015

Seat No. _____

B. A. (Sem. II) Examination

June - 2024

BA23MJ2SK1 : Sanskrit

(Swapnavasavadattam)

Time : 2 Hours]

[Total Marks : 50

- 1 (अ) नीचेनामांथी कोर्ष पशु अेक श्लोकनो अनुवाद करो : 3
- (1) धीरस्याश्रमसंश्रितस्य वसतस्तुष्टस्य वन्यैः फलैर्मानार्हस्य जनस्य
वल्कलवतस्त्रासः समुत्पाद्यते।
उत्सिक्तो विनयादपेतपुरुषो भाग्यैश्चलैर्विस्मितः कोऽयं भो निभृतं
तपोवनमिदं ग्रामीकरोत्याज्ञया ॥
- (2) अनाहारे तुल्यः प्रततरुदितक्षामवदनः शरीरे संस्कारं नृपतिसमदुःखं
परिवहन्।
दिवा वा रात्रौ वा परिचरति यत्नैर्नरपतिं नृपः प्राणान् सद्यस्त्यजति यदि
तस्याप्युपरमः ॥
- (ब) नीचेनामांथी कोर्ष पशु अेक संदर्भ समजावो : 3
- (1) न हि रूपमेव वागपि खल्वस्या मधुरा।
(2) सत्यम् पतित इति।
- (क) कोर्ष पशु अेक टूंकनोंध लभो : 4
- (1) ब्रह्मचारी प्रसंग
(2) स्वप्नवासवदत्तम् शीर्षक
- 2 भासना मलाभारत आधारित रुपकोनो टूंको परिचय करावो. 10
- अथवा
कौतुकमालागुंफन प्रसंग वर्शावी तेनी नाट्यगत अगत्यता वर्शावो. 10
- 3 नीचेनामांथी कोर्ष पशु अे टूंकनोंध लभो : 10
- (1) उदयननुं पात्रालेभन
(2) भास समस्या
(3) स्वप्नद्रश्य प्रसंग
(4) वासवदत्तानी त्याग भावना

4 ભાસનું નાટ્યકાર તરીકે મૂલ્યાંકન કરો. 10
અથવા

ટૂંકનોંધ લખો : 10

- (1) ભાસની શૈલી વર્ણવો.
- (2) ઘોષવતી વીણા પ્રસંગ

5 (અ) નીચેના જોડકાં યોગ્ય ક્રમમાં જોડો : 4

અ	બ
(1) ઉદયન	(1) વાસવદત્તા
(2) બ્રહ્મચારી	(2) વાસવદત્તાની ધાત્રી
(3) આર્યા વસુંધરા	(3) વત્સરાજ
(4) અવંતિકા	(4) લાવાણક વૃત્તાંત

(બ) નીચના વિધાનો ખરાં છે કે ખોટાં તે જણાવો : 6

- (1) ભાસના રામાયણ આધારિત બે નાટકો છે.
- (2) વાસવદત્તાના પિતાનું નામ મહાસેન છે.
- (3) પદ્માવતી પરપુરુષનું દર્શન ટાળે છે.
- (4) કા ભવતઃ પ્રિયા - આ વાક્ય પદ્માવતી બોલે છે.
- (5) શઠઃ ખલુ રૂમળવાન - આ વાક્ય વાસવદત્તા કહે છે.
- (6) થાપણ હંમેશા સાક્ષીની હાજરીમાં પાછી આપવી જોઈએ.

YL-422016

Seat No. _____

B. A. (Sem.-II) Examination

June – 2024

BA23MJ2SK2 : Sanskrit

(Buddhacharitam Sarg-3)

(New Course)

Time : 2 Hours]

[Total Marks : 50

- સૂચના : (1) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(2) જમણી બાજુના અંક ગુણ દર્શાવે છે.

1 (અ) નીચેના શ્લોકનો અનુવાદ કરો: 4

अथो नरेन्द्रः सुतमागताश्रुः शिरस्युपाघ्राय चिरं निरीक्ष्य।
गच्छेति याज्ञापयति स्म वाचा स्नेहान्न चैनं मनसा मुमोच॥
अथवा

(અ) સસંદર્ભ સમજાવો:
धन्यास्य भार्येति शनैखोच जशुद्धैर्मनोभिः खलु नान्यभावात्।

(બ) ટૂંકનોંધ લખો: (ગમે તે એક) 6

- (9) અશ્વઘોષનું જીવન
(૨) 'બુદ્ધચરિતમ્'નું મહાકાવ્ય તરીકે મૂલ્યાંકન

2 ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે બે) 10

- (9) સિદ્ધાર્થની નગરયાત્રા
(૨) કુમારદર્શન માટે એકત્રીત થયેલ સ્ત્રીઓનું વર્ણન
(૩) અશ્વઘોષ અને કાલિદાસની તુલના

3 સિદ્ધાર્થે માર્ગમાં જોયેલા ત્રણ દૃશ્યોનું વર્ણન. 10

અથવા

અશ્વઘોષની કાવ્યશૈલી વર્ણવો.

4 'बुद्धचरितम्' महाकाव्यનો कथासार आपो. 10

अथवा

अश्वघोषनी विद्वता विशे ज्ञावो.

5 (अ) योग्य विकल्प पसंद करी ढाली जग्या पूरो: 6

- (1) अश्वघोषनुं महाकाव्य _____ छे.
(A) रघुवंश (B) बुद्धचरित (C) नैषधियचरित
- (2) बुद्धचरितनो त्रीजो सर्ग _____ छे.
(A) संवेगोत्पत्ति (B) भगवत्प्रसूति (C) अंतःपुरविहार
- (3) स्त्रीओना मुभने कविओ _____ साथे सरभाव्या छे.
(A) चंद्रनी कथा (B) सूर्यनां किरण (C) कमलना गुच्छ
- (4) 'बुद्धचरित'नो मुख्य रस _____ छे.
(A) शांतरस (B) करुणरस (C) वीररस
- (5) अश्वघोषनी माता _____ छे.
(A) जयदेवी (B) मिनाक्षी (C) सुवर्णाक्षी
- (6) बुद्धचरितनो मुख्य नायक _____ छे.
(A) भगवान बुद्ध (B) अश्वघोष (C) उदयन

(ब) जोडकां जोडो:

4

(अ)	(ब)
(1) शारीपुत्र	(1) मायादेवी
(2) कुमारनी माता	(2) सर्वार्थसिद्धि
(3) अश्वघोषनी शैली	(3) प्रकरण
(4) कुमार	(4) वैदर्भी

YM-422027

Seat No. _____

B. A. (Sem.-II) Examination

June – 2024

BA23MN2SK1 : Sanskrit -

Swapnavasavadattam

Time : 2 Hours]

[Total Marks : 50

- સૂચના : (1) દરેક પ્રશ્નોના ઉત્તર આપવા ફરજિયાત છે.
(2) જમણી બાજુ પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવેલ છે.

1 (અ) અનુવાદ કરો: (કોઈપણ બે)

4

- (9) पूर्व त्वयाप्यभिमतं गतमेवमासीच्छलाध्यं
गमिष्यसि पुनर्विजयेन भर्तुः।
कालक्रमेण जगतः परिवर्तमाना
चक्रारपंक्तिरिव गच्छति भाग्यपंडितः॥
- (2) पद्मावती नरपतेर्महिषी भवित्री
दृष्टा विपत्तिरथः यैः प्रथम प्रविष्टा।
तत्प्रत्ययात् कृतमिद न हि सिद्धवाक्या
न्युत्क्रम्य गच्छति विधिः सुपरीक्षितानि॥
- (3) नैवेदानी तादृशाश्चक्रवाका
नैवाप्यन्ये स्त्रीविशेषैवियुक्ताः।
धन्या सा स्त्री या तथा वेति भर्ता
भर्तृस्नेहात् सा हि दग्धाप्यदग्धा॥

(બ) સસંદર્ભ સમજાવો: (ગમે તે બે)

6

- (9) तपोवनानि नाम अतिथिजनस्य स्वगेहम्।
(2) दुःखं न्यासस्य रक्षणम्।
(3) हन्तः भोः, अर्धमवसित भारस्य।

- 2 ભાસની મહાભારત આધારિત કૃતિઓનો પરિચય કરાવો. 10
 અથવા
 (1) કંદુકકીડા પ્રસંગ 5
 (2) અંક-૨નું કથાવસ્તુ 5
- 3 'સ્વપ્નવાસવદત્તમ્' નાટકના પાંચમા અંકનું રસદર્શન કરો. 10
 અથવા
 (1) પ્રમદવનનું દશ્ય 5
 (2) સ્વપ્નદશ્યનું નાટ્યગત મહત્વ 5
- 4 મહાકવિ ભાસનું સફળ નાટ્યકાર તરીકે મૂલ્યાંકન કરો. 10
 અથવા
 (1) ઘોષવતી વીણા પ્રસંગ 5
 (2) ભાસની શૈલી 5
- 5 (અ) નીચે આપેલ પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં જવાબ આપો : 5
 (1) મહાકવિ ભાસના રામાયણ આધારિત નાટકો કયા છે?
 (2) ઉદયનનું રાજ્ય કોણ પડાવી લે છે?
 (3) મગધના રાજાનું નામ જણાવો.
 (4) બ્રહ્મચારી કયા ગામમાં અભ્યાસ કરવા ગયો હતો?
 (5) 'સ્વપ્નવાસવદત્ત' નાટકનો પ્રધાન રસ કયો છે?
- (બ) જોડકાં જોડો: 5
 (અ) (બ)
 (1) વાસવદત્તા (1) વત્સદેશ
 (2) વસંતક (2) યૌગન્ધરાયણ
 (3) પ્રમદવન દશ્ય (3) મહાસેન પુત્રી
 (4) ઉદયન (4) વિદુષક
 (5) અમાત્ય (5) ચતુર્થ અંક

YK-422007

Seat No. _____

B. A. (Sem. II) Examination

June - 2024

BA23MJ2HN1 : Hindi

(Modern Hindi Poetry Part - II)

Time : 2 Hours]

[Total Marks : 50

- 1 'साम्राज्ञी का नैवेद्य दान' कविता की महिमा को समझाइए। 10
अथवा
- 1 'गीत फरोश' कविता में कवि के व्यंग्यात्मक स्वर को स्पष्ट कीजिए। 10
- 2 'पत्नी की मृत्यु पर' कविता में कवि की संवेदना पर प्रकाश डालिए। 10
अथवा
- 2 'चीटियों की रूलाई' कविता का केन्द्रीय भाव लिखिए। 10
- 3 संक्षेप में लिखिए : 10
(अ) 'मोचीराम' कविता में व्यंग्य।
अथवा
'किस्सा जनतंत्र' काव्य की व्याख्या।
(ब) 'संग्रहालय' काव्य का केन्द्रीय भाव।
अथवा
'सहयानियों के साथ' कविता का भावार्थ।
- 4 ससंदर्भ व्याख्या कीजिए : 10
(अ) 'ढिबरी थी दीदी तुम 5
हमारे बचपन की
आचार का तलछट तेल
अपनी कपास की बाटी में सोखकर
जलती रही।'
अथवा
"चार दांतों और आठ पैरों द्वारा
सबसे ज्यादा घायल होती है
बच्चों की नींद,
सबसे अधिक असुरक्षित होता है
हमारा भविष्य।"

(ब) “दोष लेकिन मेरा भी क्या था
मैं एक रिटायर्ड स्कूल मास्टर
जो सुबह से शाम तक घूमता है यहां से वहां
इस-उसके बेटे-बेटियों को ट्यूशन पढ़ाता।”

अथवा

“हर साल पड़ता है मुआर
हरियरी की खोज में चलते हुए गौओं के खूर
धरती की फांट में फँस-फँस जाते हैं
फिर भी कौन इंतजार में आदमी
बैठा रहता है द्वार पर?”

5

5 सूचनानुसार कीजिए :

10

(अ) सही विकल्प चुनकर रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए :

5

- (1) ‘शेखर एक जीवनी’ अज्ञेय लिखित _____ है।
(उपन्यास, कहानी, जीवनी)
- (2) ‘बकरी’ _____ द्वारा लिखित नाटक है।
(केदारनाथ, सर्वेश्वर दयाल सक्सेना, धूमिल)
- (3) _____ राजेश जोशी लिखित काव्य संग्रह है।
(बावरा अहेरी, कुआंनो नदी, नेपथ्य में हंसी)
- (4) ‘कबूतर कबूतर’ _____ द्वारा लिखित काव्य संग्रह है।
(उदय प्रकाश, राजेश जोशी, अरुण कमल)
- (5) जी हां हुजूर, मैं _____ बेचता हूँ ।
(दूध, गीत, किताब)

(ब) निम्नलिखित विधान सही है या गलत बताइए।

5

- (1) अज्ञेय को ‘कितनी नावों में कितनी बार’ पर भारतीय ज्ञानपीठ पुरस्कार मिला।
- (2) केदारनाथ सिंह का जन्म नरसिंहगढ़ नामक गांव में हुआ था।
- (3) ‘धूमिल’ का पूरा नाम सच्चिदानंद हीरानंद वात्स्यायन है।
- (4) अरुण कमल का वास्तविक नाम ‘अरुण कुमार’ है।
- (5) ‘संसद से सड़क तक’ धूमिल का काव्य संग्रह है।

YL-422008

Seat No. _____

B. A. (Sem. II) Examination

June - 2024

BA23MJ2HN2 : Hindi Novel

(New Course)

Time : 2 Hours]

[Total Marks : 50

- 1 उपन्यासकार प्रेमचंद का सामान्य परिचय दीजिए। 10
अथवा
- 1 'गबन' उपन्यास का कथानक लिखिए। 10
- 2 'गबन' उपन्यास की तात्त्विक समीक्षा कीजिए। 10
अथवा
- 2 जालपा की चारित्रिक विशेषताएं लिखिए। 10
- 3 संक्षेप में लिखिए : 10
(अ) 'गबन' उपन्यास के देशकाल और वातावरण
अथवा
(अ) 'गबन' शीर्षक की सार्थकता।
(ब) 'गबन' उपन्यास में संवाद-योजना
अथवा
(ब) 'गबन' उपन्यास में प्रासंगिकता।
- 4 संदर्भ सहित व्याख्या कीजिए। 10
(अ) अपनी बात याद करो। जब तक गले में जुआ नहीं पड़ा है, तभी तक यह कुलेलें हैं। जुआ पड़ा और सारा नशा हिरन हुआ। निकम्मों को राह पर लाने का इससे बढ़कर और कोई उपाय ही नहीं।
अथवा
(अ) गहनों का मरज न जाने इस दरिद्र देश में कैसे फैल गया। जिन लोगों के भोजन का ठिकाना नहीं, वे भी गहनों के पीछे प्राण देते हैं।
(ब) महल का सुख भोगने के बाद झोंपडा किसे अच्छा लगता है।
अथवा
(ब) हाँ, देह में एक आँख के न होने से क्या होता है, और सब अंग होते ही हैं, आँखें हुई तो क्या, न हुई तो क्या!

5 सूचनानुसार उत्तर दीजिए :

10

(अ) सही विकल्प चुनकर रिक्त स्थान भरिए :

5

(1) प्रेमचंद का जन्म _____ नामक गाँव में हुआ था।

(लमही, लखनपुर, जौनपुर)

(2) 'गोदान' _____ जीवन का महाकाव्य कहलाता है।

(मजदूर, कृषक, बालक)

(3) 'कफन' कहानी प्रेमचंद की _____ कहानी है।

(आदर्शवादी, यथार्थवादी, आदर्शोन्मुख यथार्थवादी)

(4) जालपा को _____ बहुत प्रिय था।

(कंगन, चूहेदन्ती, चंद्रहार)

(5) रतन के पति का नाम _____ है।

(इन्दुभूषण, मणिभूषण, रमेश)

(ब) सही जोड़े मिलाइए :

5

(क)

(ख)

(1) प्रेमचंद

(1) जालपा की माँ

(2) दीनदयाल

(2) जग्गो का पति

(3) मानकी

(3) जालपा की सहेली

(4) देवीदीन

(4) मानसरोवर

(5) शहजादी

(5) जमीदार के मुख्तार

YM-422022

Seat No. _____

B. A. (Sem. II) Examination

June - 2024

BA23MN2HN1 : Hindi (Minor)

(Hindi Upnayas)

(हिन्दी उपन्यास : गबन-प्रेमचन्द)

Time : 2 Hours]

[Total Marks : 50

सूचना : (1) सभी प्रश्नों के अंक समान हैं।

(2) प्रश्नपत्र की दाहिनी और अंक लिखे हैं।

1 प्रेमचंद के व्यक्तित्व और कृतित्व को लिखिए। 10

अथवा

1 'गबन' उपन्यास का कथासार लिखते हुए उसके उद्देश्य पर प्रकाश डालिए। 10

2 उपन्यास के तत्त्वों के आधार पर 'गबन' उपन्यास की समीक्षा कीजिए। 10

अथवा

2 गबन उपन्यास की प्रमुख समस्याओं पर प्रकाश डालिए। 10

3 संक्षेप में लिखिए :

(अ) 'गबन' उपन्यास के शीर्षक की यथार्थता। 10

अथवा

(अ) 'गबन' उपन्यास में संवाद योजना।

(ब) 'गबन' उपन्यास में देशकाल-वातावरण। 10

अथवा

(ब) 'गबन' उपन्यास की प्रासंगिता।

4 ससन्दर्भ व्याख्या कीजिए : 10

(अ) 'दोस्तों' की बदौलत शौक पूरा होता था। किसी का चेस्टर मांग लिया और शाम को हवा खाने चले गए। किसी का पंपशु पहन लिया, किसी की घड़ी कलाई पर बांध ली। कभी बनारसी फैशन में। दस मित्रों में यदि एक एक मित्र यदि एक एक कपड़ा बनावा दे तो 10 सूट बदलने का साधन हो जाए। सहकारिता का यह बिल्कुल नया उपयोग था।'

अथवा

'गहनों का मर्ज इस गरीब देश में जाने कैसे फैल गया, मैं तो कहता यह गुलामी पराधीनता से कहीं बढ़कर हैं।'

- (ब) “बहनों, किसी सम्मिलित परिवार में विवाह मत करना एवं अगर करना तो जबतक अपना घर अलग ना बना लो चैन की नींद मत सोना। अगर तुम्हारे पुरुष ने कुछ छोड़ा है तो अकेली रहकर तुम उसे भोग सकती हो, परिवार में रहकर तुम्हें उस से धोना पड़ेगा। कितना दर्द है ठगे जाने का।”

अथवा

‘खटिक हो या चमार हो, लेकिन हमसे और तुम से सौगुने अच्छे है। एक परदेशी आदमी को छः महीने तक अपने घर में ठहराया, खिलाया पिलाया। हम में हैं इतनी हिम्मत यहां तो कोई मेहमान आ जाता है, तो वह भी भारी हो जाता है। अगर वह नीचे है, तो हम इनसे कहीं नीचे हैं।’

5 सूचनानुसार कीजिए :

10

(अ) बताइए कि निम्नलिखित विधान सही (✓) या गलत (×) हैं।

5

- (1) प्रेमचन्द ने हंस पत्रिका का संपादन किया था।
- (2) जालपा को गहने प्रिय नहीं थे।
- (3) गबन सामाजिक यथार्थवादी उपन्यास हैं।
- (4) रमानाथ ने म्युनिसिपैलिटी के चुंगी दफ्तर से रुपये गबन नहीं किए।
- (5) ‘जोहरा’ स्त्री पात्र गबन उपन्यास में वैश्या के रूप में चित्रित हैं।

(ब) सही विकल्प चुनकर रिक्त स्थान भरिए :

5

(1) प्रेमचन्द के बचपन का नाम _____ था।

(धनपतराय श्रीवास्तव, नवाबराय, सूरदास)

(2) दीनदयाल और माणकी की _____ बेटी को आभूषणों का शौक था। (रतन, जालपा, जोहरा)

(3) प्रेमचन्द का _____ उपन्यास कृषक जीवन का करुण महाकाव्य है। (गबन, निर्मला, गोदान)

(4) रमानाथ के पिता का नाम दयानाथ और माता का नाम _____ हैं। (जागेश्वरी, मानकी, रतन)

(5) देवीदीन और जग्गो _____ शहर में सब्जी की दुकान चलाते हैं। (कलकत्ता, दिल्ली, भोपाल)

YK-422017-G

Seat No. _____

B. A. (Sem. II) Examination

June – 2024

BA23MJ2SO1 : Sociology

(General Sociology)

(Major Course)

Time : 2 Hours]

[Total Marks : 50

સૂચના :

- (1) બધા જ પ્રશ્ન ફરજિયાત છે.
- (2) દરેક પ્રશ્નના ગુણ સરખા છે.

1	સામાજિકરણનો અર્થ આપી તેની એજન્સીઓ જણાવો.	10
	અથવા	
1	વ્યક્તિમત્તાની વિભાવના સમજાવી, તેની લાક્ષણિકતાઓ સમજાવો.	10
2	સામાજિક નિયંત્રણનો ખ્યાલ સમજાવી તેના લક્ષણો સમજાવો.	10
	અથવા	
2	સામાજિક નિયંત્રણના ઔપચારિક સાધન તરીકે કાનૂન સમજાવો.	10
3	સામાજિક સ્તરીકરણનો અર્થ આપી તેના લક્ષણો જણાવો.	10
	અથવા	
3	સામાજિક ગતિશીલતાના પ્રકારો સમજાવો.	10
4	સામાજિક પરિવર્તનની વ્યાખ્યા આપી તેની વિશેષતાઓ જણાવો.	10
	અથવા	
4	સામાજિક પરિવર્તનના સહાયક પરિબળો સમજાવો.	10

YK-422017-G]

1

[Contd...

5 (અ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો :

5

(1) નવા જન્મેલા બાળકનું માનવીકરણ કરતી પ્રક્રિયા એટલે _____.

(પરિવર્તન, નિયંત્રણ, સામાજીકરણ)

(2) સંસ્કૃતિ _____ સ્વરૂપે જોવા મળે છે.

(અલ્પ, સાર્વત્રિક, વિવાદ)

(3) _____ અનૌપચારિક નિયંત્રણ છે. (કાનૂન, દીવાની, રિવાજ)

(4) _____ ને લીધે વ્યવસ્થા જળવાય છે. (સ્પર્ધા, નિયંત્રણ, સંઘર્ષ)

(5) _____ સામાજિક પરિવર્તનનું અવરોધક પરિબળ છે.

(નિરક્ષરતા, શિક્ષણ, પરિવર્તન)

(બ) જોડકા જોડો :

5

અ

બ

(1) સંસ્કૃતિ

(1) ઉભી ગતિશીલતા

(2) સાંસ્કૃતિક મૂલ્યો

(2) સ્તરીકરણ

(3) સંચાર માધ્યમો

(3) સામાજીકરણ

(4) જ્ઞાતિ

(4) રાધાકમલ મુખર્જી

(5) એક સ્તરમાંથી બીજા

(6) માનવસર્જિત

સ્તરમાં જવું

YL-422018-G

Seat No.

B. A. (Sem. II) Examination

June – 2024

BA23MJ2S02 : Indian Family – Major

(ભારતીય કુટુંબ)

Time : 2 Hours]

[Total Marks : 50

સૂચના : (1) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(2) જમણી બાજુ દર્શાવેલ આંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

- 1 કુટુંબની વ્યાખ્યા આપી તેના લક્ષણો જણાવો. 10
અથવા
કુટુંબ એક સામાજિક વ્યવસ્થા તરીકે સમજાવો.
- 2 કુટુંબના સામાજિક કાર્યો જણાવો. 10
અથવા
કુટુંબના કાર્યોમાં આવેલા પરિવર્તનો સમજાવો.
- 3 કૌટુંબિક સંબંધોને અસર કરતાં પરિબળો જણાવો. 10
અથવા
કુટુંબ નિયોજનનો અર્થ આપી કુટુંબ નિયોજનની પદ્ધતિઓ જણાવો.
- 4 સ્ત્રીની બેવડી ભૂમિકા વિશે ચર્ચા કરો. 10
અથવા
પેઠી ગાળાની કુટુંબ જીવન પર અસરો સમજાવો.

5 (અ) નીચેની ખાલી જગ્યા પૂરો :

5

- (1) _____ કુટુંબ એક કે બે જ પેઢીઓના સભ્યોનું બનેલું હોય છે.
(વિભક્ત, સંયુક્ત, એકલ)
- (2) કુટુંબ તેના _____ કાર્યો સારી રીતે કરી શકે તે માટે કુટુંબનું યોગ્ય કદ હોવું જોઈએ.
(ધાર્મિક, મામાજિક, રાજકીય)
- (3) _____ વિશ્વના પ્રત્યેક સમાજમાં અસ્તિત્વ ધરાવે છે.
(કુટુંબ, જ્ઞાતિ, વર્ણ)
- (4) _____ સુખી કુટુંબ માટેની આવશ્યક પરિસ્થિતિનું નિર્માણ કરે છે.
(અનુકૂલન, સંઘર્ષ, અવરોધ)
- (5) સ્ત્રીની બેવડી ભૂમિકાથી _____ સર્જાય છે.
(ભૂમિકા સંઘર્ષ, રાજકીય સંઘર્ષ, ધાર્મિક સંઘર્ષ)

(b) જોડકા જોડો :

5

અ	બ
(1) સંયુક્ત કુટુંબનું લક્ષણ	(1) જાતીય શિક્ષણ
(2) સલામત ગાળાની પદ્ધતિ	(2) પેઢીગાળો
(3) કુટુંબ	(3) સંયુક્ત મિલકત
(4) સુખી કુટુંબનું મૂળતત્વ	(4) કુટુંબ નિયોજન પદ્ધતિ
(5) અનુભવોના તફાવતો	(5) સાર્વત્રિકતા

YM-422028-G

Seat No. _____

B. A. (Sem-II) Examination

June - 2024

BA23MN2S01 : Sociology

(General Sociology) (Minor Course)

Time : 2 Hours]

[Total Marks : 50

- 1 સમાજકરણનો અર્થ આપી તેની એજન્સી તરીકે કુટુંબની ચર્ચા કરો. 10
અથવા
સંસ્કૃતિના લક્ષણોની ચર્ચા કરો. 10
- 2 સામાજિક નિયંત્રણનો અર્થ આપી તેનું સ્વરૂપ સમજાવો. 10
અથવા
ઔપચારિક નિયંત્રણના સાધન તરીકે કાયદાની ચર્ચા કરો. 10
- 3 સામાજિક સ્તરીકરણનો અર્થ આપી તેના લક્ષણોની ચર્ચા કરો. 10
અથવા
સામાજિક ગતિશીલતાનો અર્થ આપી તેના પ્રકારો સમજાવો. 10
- 4 સામાજિક પરિવર્તનનો અર્થ જણાવી સામાજિક પરિવર્તનની ખાસિયતો જણાવો. 10
અથવા
સામાજિક પરિવર્તનના સહાયક પરિબળો સમજાવો. 10

5 નીચેના વિધાનો ખરા છે કે ખોટા તે જણાવો :

10

- (1) ઈન્ટરનેટ એ સમજીકરણનું મધ્યમ છે.
- (2) મેકાઈવર અને પેજએ કુટુંબને “નર્સરી ઓફ હુમન નેચર” તરીકે ગણાવેલ છે.
- (3) એક જ સમાજમાં બધા લોકોના વ્યક્તિત્વ સમાન મળે છે.
- (4) સંસ્કૃતિ માત્ર આધુનિક અને વિકસીત સમજોમાં જ જોવા મળે છે.
- (5) સામાજિક નિયંત્રણ હકારાત્મક અને નકારાત્મક એમ બે સ્વરૂપે જોવા મળે છે.
- (6) સામાજિક નિયંત્રણ એ સાધ્ય અને સાધન એમ બંને સ્વરૂપે જોવા મળે છે.
- (7) સામાજિક સ્તરીકરણ એ સામાજિક અસમાનતાનું એક વિશિષ્ટ સ્વરૂપ છે.
- (8) સામાજિક ગતિશીલતા એટલે માત્ર ભૌગોલિક સ્થળાંતર.
- (9) પ્રવર્તમાન પરિસ્થિતિમાંથી લાભો મેળવવાના સ્વાર્થી વલણને સ્થાપિત હિત કહેવાય.
- (10) સામાજિક પરિવર્તન એ માત્ર આધુનિક યુગનું લક્ષણ છે.

YO-422040

Seat No. _____

B. A. (Sem. II) Examination

June - 2024

BA23AE2EG1 : General English - II

(Text : *BLISS*) (AEC) (New Course)

Time : 1 Hours]

[Total Marks : 25

- Instructions :**
- (1) Figures to the right indicate full marks.
  - (2) Indicate clearly the options you attempt.
  - (3) Attempt all the questions.

1 Answer in brief on any **five** of the following : **10**

- (1) What was Kadambini's relationship with the Saradasankar family?
- (2) Describe Kadambini's attachment with her foster child.
- (3) Why did Kadambini go to her friend's house?
- (4) Who was Ali? Where did he go every day?
- (5) Why did Ali give up hunting?
- (6) When did Ali understand the meaning of love and separation?
- (7) Why did the post master get angry on Ali?

OR

1 Write short notes : (any two) **10**

- (1) Character sketch of Kadambini.
- (2) Coachman Ali
- (3) The title of the story '*Living or Dead*'
- (4) Brief summary of '*The Letter*'.

YO-422040]

1

[Contd...

- 2 (a) Read the passage carefully and answer the following questions :

6

The art of living is learnt easily by those who are positive and optimistic. From humble and simple people to great leaders in history, science or literature, we can learn a lot about the art of living, by having a peep into their lives. The daily routines of these great men not only reveal their different, may be unique lifestyles but also help us learn certain habits and practices they followed. Here are some; read, enjoy and follow in their footsteps as it suits you. A private workplace always helps.

Jane Austen asked that a certain squeaky hinge should never be oiled so that she always had a warning whenever someone was approaching the room where she wrote. Mark Twain's family knew better than to breach his study door they would blow a horn to draw him out. Graham Green went even further, renting a secret office; only his wife knew the address and the telephone number. After all, every one of us needs a workplace where we can work on our creation uninterruptedly. Equally, we need our private space too!

Questions :

- (1) What can we learn from the life of great people?
  - (2) What did Jane Austen like?
  - (3) Give a suitable title for the passage.
- (b) Develop a story with suitable title from the given outline : 4
- A hare laughed at a tortoise's slow pace – they contested in a race – the hare was over-confident of his victor – slept on the way – the tortoise won the race.

OR

- 2 Fill in the blanks with appropriate options given below :

10

- (1) I _____ go to Ahmedabad tomorrow.
(A) will (B) am
(C) did
- (2) We _____ respect our parents and elders.
(A) can (B) should
(C) may
- (3) The manager does not _____ late everyday.
(A) come (B) came
(C) coming
- (4) He _____ hard to complete project in time.
(A) working (B) worked
(C) work

- (5) It is _____ outside. Take your umbrella.
 (A) rained (B) rain
 (C) raining
- (6) The soil is wet. It _____ sometime before.
 (A) rains (B) has rained
 (C) is raining
- (7) The train _____ the station before we reached the platform.
 (A) had left (B) left
 (C) has left
- (8) Look, they are _____ cricket.
 (A) plays (B) play
 (C) playing
- (9) Every one _____ respect our National Flag.
 (A) may (B) should
 (C) could
- (10) _____ I come in, Sir
 (A) Will (B) May
 (C) Must

3 Choose the correct options and rewrite the sentences :

5

- (1) The writer of the story '*Living or Dead*' is _____.
 (A) Dhumketu (B) Sundaram
 (C) Rabindranath Tagore
- (2) My friend _____ speak more than three languages.
 (A) can (B) should
 (C) shall
- (3) When I saw him, he _____ a newspaper.
 (A) read (B) reading
 (C) was reading
- (4) Mr. Patel _____ on a new project next week.
 (A) worked (B) will be working
 (C) works
- (5) Sripati was _____
 (A) Brother-in-law of Jogmaya
 (B) Friend of Jogmaya
 (C) Husband of Jogmaya

YN-422039-G

Seat No. _____

B. A. (Sem. II) Examination

June – 2024

BA23MD2S01 : Social Problem of India

Time : 2 Hours]

[Total Marks : 50

- 1 સામાજિક સમસ્યાનો અર્થ અને લક્ષણો જણાવો. 10
અથવા
- 1 સામાજિક સમસ્યાનાં પ્રકારો જણાવો. 10
- 2 બેકારી એટલે શું? તેનાં કારણો જણાવો. 10
અથવા
- 2 બેકારીનાં પ્રકારોની ચર્ચા કરો. 10
- 3 બાળઅપરાધનો અર્થ અને લક્ષણો જણાવો. 10
અથવા
- 3 બાળઅપરાધનાં પ્રકારો ચર્ચો. 10
- 4 નશીલા દ્રવ્યોનો અર્થ અને કારણો જણાવો. 10
અથવા
- 4 નશીલા દ્રવ્યોની અસરો વર્ણવો. 10
- 5 આ પ્રશ્ન ફરજિયાત છે : 10
(1) _____ શૈક્ષણિક સમસ્યા છે.
(વિદ્યાર્થી અશાંતિ, દહેજ, હડતાલ)
- (2) _____ સમાજશાસ્ત્રીએ સામાજિક સમસ્યાનું કાર્યાત્મક પાયા પર વર્ગીકરણ કર્યું છે.
(રોબર્ટ મર્ટન, કાર્લમાર્ક્સ, ડેવિસ)

- (3) કામ કરવાની ઈચ્છા હોવા છતાં કામ ન મળે તો તેને _____ કહે છે.
(ગરીબી, બેકારી, મોંઘવારી)
- (4) મંદીનાં ચક્રની સાથે બેકારીનાં પ્રમાણમાં વધઘટ થાય તેને _____ કહે છે.
(સ્વૈચ્છિક બેકારી, હંગામી બેકારી, ચક્રિય બેકારી)
- (5) _____ બાળ અપરાધનું કારણ છે.
(સમકક્ષ જૂથો, સામાજિક નિયંત્રણ, સ્વૈચ્છિક સંગઠન)
- (6) 1960માં કેન્દ્ર સરકારે ભારત માટે _____ બાળકાયદો અમલમાં મૂક્યો.
(ચિલ્ડ્રન એક્ટ 1960, ક્રિમીનલ પ્રોસીજર કોડ 1961, મદ્રાસ કાયદો 1920)
- (7) _____ સંસ્થાઓ ખુલ્લી અને બંધ એમ બે પ્રકારની હોય છે.
(રીમાન્ડ હોમ, પાલક ગૃહો, બોસ્ટલ સંસ્થા)
- (8) ઉંમરને આધારે બાળ અપરાધીઓને _____ વિભાગમાં વહેંચી શકાય.
(04, 02, 06)
- (9) નશીલા દ્રવ્યોની સમસ્યા _____ ને અસર કરે છે.
(યુવાનોને, વૃદ્ધોને, બાળકોને)
- (10) _____ નશીલા દ્રવ્યનું કારણ છે.
(સામાજિક નિયંત્રણ, સામાજિક વિઘટન, સામાજિક ધોરણ)

YP-422044-G

Seat No. _____

B. A. (Sem-II) (NEP) Examination

July - 2024

BA023SE201 : Language Skills Part - II

(Skill Enhancement Course)

Time : 1 Hour]

[Total Marks : 25

1 વિખૂટા પડેલા મિત્રને અભ્યાસકાળનાં સંસ્મરણો આલેખતો પત્ર લખો. 10
અથવા

1 તમારી કોલેજમાં ઉજવાયેલ વાર્ષિકોત્સવના પ્રસંગનું વર્ણન કરતો અહેવાલ લખો. 10

2 (અ) કોઈપણ બે છંદોના બંધારણ ઉદાહરણ સહિત સમજાવો. 6

(1) શિખરિણી

(2) અનુષ્ટુપ

(3) મંદાકાન્તા

(4) શાર્દૂલ વિકીરિત

(બ) કોઈપણ ચાર છંદના નામ ઓળખાવો. 4

(1) પ્રિયે તુજ લટે ધરું ધવલ સ્વચ્છ આ મોગરો

(2) કાળી ધોળી રાતી ગાય, પીએ પાણી ચરવા જાય,
લાંબા જોડે ટૂંકો જાય, મરે નહીં તો માંદો થાય.

(3) કરતાં જાળ કરોળિયો, ભોંય પડી ગભરાય,
વણ તૂટેલ તાંતણે, ઉપર ચડવા જાય.

(4) જાગને જાદવા કૃષ્ણ ગોવાળિયા,
તુજ વિના ઘેનમાં કોણ જાશે.

(5) પોલું છે તે બોલ્યું એમાં, કરી તે શી કારીગરી,
સાંભેલું વગાડે તો જાણું કે તું શાણો છે.

(6) જ્યાં જ્યાં નજર મારી ઠરે, યાદી ભરી ત્યાં આપની,
જ્યાં જ્યાં ચમન જ્યાં જ્યાં ગુલો, ત્યાં ત્યાં નિશાની આપની.

અથવા

2 (અ) કોઈપણ બે અલંકાર ઉદાહરણ સહિત સમજાવો. 6

(1) વર્ણાનુપ્રાસ

(2) શબ્દાનુપ્રાસ

(3) ઉપમા

(4) ઉત્પ્રેક્ષા

(બ) કોઈપણ ચાર અલંકાર ઓળખાવો.

4

- (1) દમયંતીનો મુખચંદ્ર પ્રકાશી રહ્યો છે.
- (2) ગંગાના નીર તો વધે ઘટે રે લોલ,
સરખો એ પ્રેમનો પ્રવાહ રે.
- (3) હીરો તે હીરો અને કાય તે કાય.
- (4) રોષે એના અવાજમાં જાણે ગુલાબ ભર્યા છે.
- (5) તેણે ખીંટીએથી કાળી નાગણ જેવી તલવાર લીધી
- (6) નિત્ય સેવા નિત્ય કીર્તન ઓચ્છવ,
નિરખવા નંદકુમાર રે.

3 નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો.

5

- (1) જશ જશયલગા _____ છંદનું બંધારણ છે.
(અ) મંદકાન્તા (બ) ઝૂલણા
(ક) પૃથ્વી (ડ) શિખરિણી
- (2) 'ધીમે ધીમે છટાથી કુસુમરજ લઈ ડોલતો વાયુ વાય' - આ પંક્તિનો છંદ _____ છે.
(અ) પૃથ્વી (બ) શિખરિણી
(ક) સ્ત્રગ્ધરા (ડ) ઝૂલણા
- (3) 'મારી હથેળીમાંય એવી રેખાઓ જેવી રેખા છે ખાખરાના પાનમાં' - આ પંક્તિમાં _____ અલંકાર છે.
(અ) ઉપમા (બ) અનન્વય
(ક) વ્યાજ સ્તુતિ (ડ) વર્ણાનુપ્રાસ
- (4) પત્રલેખનમાં _____ ને અગ્રીમ સ્થાન આપવામાં આવે છે.
(અ) નક્કર વિચાર (બ) ભાવ કે લાગણી
(ક) ચોક્કસ ઢાંચાને (ડ) સંક્ષિપ્તતા
- (5) વર્તમાનપત્રમાં સમાચાર તરીકે બનેલા બનાવનું વર્ણન આવે તે _____ પ્રકારનો અહેવાલ કહેવાય.
(અ) સરકારી અહેવાલ (બ) રિપોર્ટ
(ક) હેવાલ (ડ) સામાન્ય અહેવાલ

YP-422046

Seat No. _____

B. A. (Sem. II) Examination

July - 2024

BA023SE203 : Office Hindi and Computer

(कार्यालयी हिन्दी और कम्प्यूटर)

(New Course)

Time : 1 Hour]

[Total Marks : 25

- 1 प्रारूपण का अर्थ स्पष्ट करते हुए प्रारूपण लेखन की पद्धति पर प्रकाश डालिए। 10
- अथवा
- 1 टिप्पण का अर्थ स्पष्ट करते हुए टिप्पण लेखन की प्रक्रिया पर प्रकाश डालिए। 10
- 2 कम्प्यूटर का परिचय देते हुए कम्प्यूटर के इतिहास पर प्रकाश डालिए। 10
- अथवा
- 2 कम्प्यूटर की कार्यप्रणाली पर प्रकाश डालिए। 10
- 3 निम्नलिखित वाक्यों को लिखकर सही वाक्य के सामने सही (✓) और गलत वाक्य के सामने गलत (×) का निशान लगाइए। 5
- (1) Drafting को हिन्दी में टिप्पण कहते हैं।
- (2) Noting को हिन्दी में प्रारूपण कहते हैं।
- (3) क्लर्क के लिए हिन्दी में लिपिक शब्द का प्रयोग किया जाता है।
- (4) इंटरनेट से आप ई-मेल भेज और प्राप्त कर सकते हैं।
- (5) कम्प्यूटर को हिन्दी में संगणक कहा जाता है।

YP-422050-G

Seat No. _____

B. A. (Sem. II) Examination

July - 2024

BA023SE207 : Sociology

(Skill Enhancement Course)

(NGO Management and Development)

Time : 1 Hour]

[Total Marks : 25

- 1 સ્વૈચ્છિક સંસ્થાનો ખ્યાલ સમજાવી, તેના પ્રકારો વર્ણવો. 10
- અથવા
- 1 સ્વૈચ્છિક સંસ્થાનું સ્વરૂપ અને મહત્ત્વ સમજાવો. 10
- 2 સ્વૈચ્છિક સંસ્થાની ભૂમિકા વર્ણવો. 10
- અથવા
- 2 મહિલા સશક્તિકરણમાં 'સેવા' અને 'જ્યોતિસંઘ'ની ભૂમિકા વર્ણવો. 10
- 3 નીચેના વિધાનો ખરા-ખોટા તે જણાવો : 5
- (1) સ્વૈચ્છિક સંગઠનો સમાજસેવાના કામો કરે છે.
- (2) સ્વૈચ્છિક સંસ્થાઓ સામાજિક માળખામાં રહેલી ખામીઓને દૂર કરે છે.
- (3) મહિપતરામ રૂપરામ આશ્રમ રાજકીય સંસ્થા છે.
- (4) ગ્રામીણ વિકાસમાં સ્વૈચ્છિક સંસ્થાઓની કોઈ ભૂમિકા નથી.
- (5) રેડક્રોસ સોસાયટી આંતરરાષ્ટ્રીય સંસ્થા છે.

YQ-422053-G

Seat No. _____

B. A. (Sem-II) (NEP) Examination

July - 2024

BA023VA201 : Folk Literature-1

(Gujarati)

Time : 1 Hour]

[Total Marks : 25

- 1 લોકકથાની સંજ્ઞા આપી, તેની વિભાવના સમજાવો. 10
અથવા
- 1 લોકસાહિત્યના ગદ્ય સ્વરૂપોમાંથી પરીકથા અને પશુકથા સ્વરૂપની ચર્ચા કરો. 10
- 2 નીચેનામાંથી કોઈ એક લોકકથા-વાર્તાની સંક્ષેપમાં સમીક્ષા કરો. 10
(1) આહીરની ઉદારતા (2) ઘોડી અને ઘોડેસવાર
- 3 નીચેના પ્રશ્નોના સાચા જવાબ શોધીને લખો. 5
(1) ઝવેરચંદ મેઘાણીને _____ નું બિરુદ મળેલું છે.
(અ) યુગ મૂર્તિ વાર્તાકાર (બ) રાષ્ટ્રીય શાયર
(ક) શ્રેષ્ઠ નવલકથાકાર (ડ) શ્રેષ્ઠ વાર્તાકાર
(2) ગુજરાતી લોકકથા માટે અંગ્રેજીમાં _____ શબ્દ પ્રયોજાય છે.
(અ) Folk tale (બ) Folk lare
(ક) Folk Litreture (ડ) Folk litre
(3) લોક અને સાહિત્ય આ બે શબ્દો _____ ભાષાના તત્સમ્ શબ્દો છે.
(અ) સંસ્કૃત (બ) પ્રાકૃત
(ક) બંગાળી (ડ) ગુજરાતી
(4) 'દીકરો' લોકવાર્તાના _____ પાત્રો છે.
(અ) લાખો અને દેવાત (બ) વીકમસી અને લખમસી
(ક) રજપૂત અને રજપૂતાણી (ડ) રામા ખાયર અને ભોકાવાળા
(5) ઝવેરચંદ મેઘાણી સંપાદિત 'સૌરાષ્ટ્રની રસધાર'ના _____ ભાગ છે.
(અ) ત્રણ (બ) ચાર
(ક) બે (ડ) પાંચ

YQ-422054

Seat No. _____

B. A. (Sem. II) Examination

July - 2024

BA023VA202 : Shrimad Bhagwat Gita - Chapter - 4, 5, 6

Time : 1 Hour]

[Total Marks : 25

- 1 ગીતાનાં કર્મયોગનું લક્ષણ જણાવી કર્મયોગની પરંપરાની ચર્ચા કરો. 10
અથવા
- 1 ગીતાની વર્ણવ્યવસ્થા અને કર્મ-અકર્મ અને વિકર્મની ચર્ચા કરો. 10
- 2 કર્મસંન્યાસયોગનું રસદર્શન કરો. 10
અથવા
- 2 ટૂંકનોંધ લખો. 10
(1) યોગના સાધન અને ફળ
(2) મનને સ્થિર કરવાના ઉપાયો
- 3 યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો - 5
(1) શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતાનાં ચોથા અધ્યાયનું નામ _____ છે.
(ધ્યાનયોગ, કર્મસંન્યાસયોગ, જ્ઞાનકર્મસંન્યાસયોગ)
(2) સંયમી અને શ્રદ્ધાવાનને _____ પ્રાપ્ત થાય છે.
(ભક્તિ, જ્ઞાન, કર્મ)
(3) ગીતાકારે દેહને _____ દ્વારવાળો કહ્યો છે.
(નવ, આઠ, સાત)
(4) સ્થિરચિત્ત યોગીને _____ ની જ્યોતની ઉપમા આપી છે.
(અગ્નિશીખા, દીપજ્યોત, દીવાદાંડી)
(5) _____ ને સ્થિર કરવા ધ્યાન અતિ આવશ્યક છે.
(મન, અહંકાર, અભિમાન)

YQ-422055

Seat No. _____

B. A. (Sem. II) Examination

July - 2024

BA023VA203 : Nationalism in Modern Hindi Poetry

(New Course)

Time : 1 Hour]

[Total Marks : 25

- 1 'कर्मवीर' काव्य का भावार्थ आपने शब्दों में लिखिए। 10
अथवा
- 1 'मातृभूमि' कविता में व्यक्त मातृभूमि की महत्ता को समझाइए। 10
- 2 'पुष्प की अभिलाषा' काव्य का भावार्थ लिखिए। 10
अथवा
- 2 टिप्पणी लिखिए :
(अ) 'बापू के प्रति' काव्य का भावार्थ लिखिए। 5
(ब) 'भारत गीत' कविता में राष्ट्रीय चेतना। 5
- 3 सही जोड़े मिलाइए : 5
(अ) (ब)
(1) जन्म भूमि	मैथिलीशरण गुप्त
(2) आर्य	दिनकर
(3) सिपाही	पन्त
(4) भारत गीत	चतुर्वेदी
(5) शहीद स्तवन	हरीऔध

YQ-422055]

[1300/40-10]

YQ-422058-G

Seat No. _____

B. A. (Sem-II) Examination

July - 2024

Sociology

BA023VA206 : Human Rights & Duties - VAC

(માનવ અધિકાર અને ફરજો)

Time : 1 Hour]

[Total Marks : 25

- 1 માનવ અધિકારનો અર્થ આપી માનવ અધિકારો સામેના પડકારોની ચર્ચા કરો. 10
અથવા
માનવ અધિકારની વ્યાખ્યા આપી માનવ અધિકારોનું મહત્ત્વ સમજાવો. 10
- 2 માનવ અધિકાર પંચ અને બંધારણીય જોગવાઈઓ વિશે સમજૂતી આપો. 10
અથવા
માનવ અધિકારોની ઘોષણા 1997 વિશે સમજાવો. 10
- 3 નીચે આપેલા વિધાનો ખરા છે કે ખોટા તે જણાવો : 5
(1) માનવ અધિકાર આયોગ બિલ 1992ના રોજ લોકસભામાં રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું.
(2) રાષ્ટ્રીય માનવ અધિકાર આયોગ એ વૈધાનિક સંસ્થા છે.
(3) રાષ્ટ્રીય માનવ અધિકાર આયોગનું મુખ્ય મથક દિલ્હીમાં આવેલું છે.
(4) આંતરરાષ્ટ્રીય મહિલા દિવસ 15 એપ્રિલના રોજ મનાવવામાં આવે છે.
(5) ભારતીય બંધારણમાં 13 મૂળભૂત ફરજોનો ઉલ્લેખ કરેલો છે.

